

Καιρός για... μεγαλύτερες "ψαριές"

Αισιόδοξος για το μέλλον του κλάδου των ιχθυοκαλλιεργειών εμφανίζεται ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της ΔΙΑΣ Ιχθυοκαλλιέργειες κ. **Στέφανος Μανέλλης**, ο οποίος σημειώνει ότι στον κλάδο "δεν υπάρχουν αδύναμοι κρίκοι" αλλά "**παρωχημένες φιλοσοφίες και χαμηλή αποφασιστικότητα**".

Ο κ. Μανέλλης, με αφορμή τα διάφορα γεγονότα και φημολογίες που ταλανίζουν τον κλάδο τους τελευταίους μήνες, στην εφ' όλης της ύλης συνέντευξη που ακολουθεί ξεκαθαρίζει ότι στον συγκεκριμένο κλάδο οι τράπεζες **έχουν χάσει τα τελευταία 20 χρόνια τα λιγότερα χρήματα από οποιονδήποτε άλλο κλάδο της οικονομίας**, ενώ για το θέμα της ΕΛΙΧΘ εκτιμά ότι θα βρεθεί σύντομα λύση.

Ο κ. Μανέλλης τάσσεται υπέρ της άποψης ότι η ορθολογικοποίηση του κλάδου θα προέλθει μέσα από τη συναινετική συγκέντρωση των μεγάλων παικτών **σε δύο μεγάλα σχήματα**, σημειώνοντας ότι σημασία δεν έχει πώς θα ονομάζεται το σχήμα που θα προέλθει, αλλά ποια φιλοσοφία διοίκησης θα ακολουθήσει, ενώ συμπληρώνει ότι η ΔΙΑΣ Ιχθυοκαλλιέργειες θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις.

Κύριε Μανέλλη, θα ξεκινήσω τη συνέντευξή μας ανάποδα ρωτώντας σας αν έχετε μετανιώσει που αφήσατε μια επιτυχημένη καριέρα στον τραπεζικό κλάδο για να προσχωρήσετε σε έναν χώρο που τόσο ταλαιπωρείται τους τελευταίους μήνες.

Πίστευα και πιστεύω ακράδαντα ότι η μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια έχει λαμπρό μέλλον. Παράγει εξαιρετικά προϊόντα, υψηλής διατροφικής αξίας που έχουν μεγάλη αναγνωρισιμότητα σε πάρα πολλές χώρες ανά τον κόσμο, ενίοτε χρησιμοποιούνται και ως "κράχτες πωλήσεων" άλλων προϊόντων και είναι από τις λίγες βιομηχανικές παραγωγές που μπορούν να σταθούν σε οποιαδήποτε "πράσινη" οικονομία οδηγηθούμε μετά την πολύπλοκη κρίση την οποία βιώνουμε, οικονομική, περιβαλλοντική αλλά και διατροφική.

Τι, κατά τη γνώμη σας, έχει οδηγήσει έναν "τόσο εξαιρετικό κλάδο", όπως λέτε, στις δυσκολίες που διέρχεται;

Στον κλάδο υπάρχει πολλά χρόνια τώρα μεγάλος κατακερματισμός και άναρχη ανάπτυξη, μέσα σε ένα ασαφές θεσμικό πλαίσιο. Όταν ανταγωνίστριες χώρες (βλ. Τουρκία) επιβραβεύουν τις παραγωγές τους με επιδοτήσεις ανά κιλό, στην Ελλάδα ο δεύτερος μεγαλύτερος εξαγωγικός κλάδος ψάχνει να βρει τη θέση του, εξαιρείται από οποιοδήποτε μέτρο στήριξης και ενίοτε βάλλεται από ανεύθυνες αναφορές.

Για να μην παρεξηγηθώ, δεν ισχυρίζομαι ότι ο κλάδος πρέπει να ενισχυθεί με επιδοτήσεις. Το αντίθετο μάλιστα, μιας και ένας από τους λόγους που οδήγησαν στον κατακερματισμό είναι και αυτός.

Την κατάλληλη προσοχή χρειάζεται και τη θεσμοθέτηση ενός σύγχρονου πλαισίου που θα οδηγήσει σε πιο υγιή ανάπτυξη.

Όμως προσωπικά πιστεύω ότι τη μεγαλύτερη ζημιά στον κλάδο και δη στις μεγάλες εταιρίες αυτού, που επηρεάζουν κατά 70% τη συνολική κατάσταση, έχουν κάνει οι χρηματοπιστωτικοί αγώνες δρόμου στους οποίους έχουν επιδοθεί τα τελευταία χρόνια οι εισηγμένες εταιρίες, στο όνομα της μεγέθυνσης και των πολύ υψηλών ρυθμών ανάπτυξης με στόχο τη δημιουργία χρηματοπιστωτικών υπεραξιών.

Στην προσπάθεια αυτή, παρότι αντικειμενικά δημιουργήθηκαν αξιόλογα επιχειρηματικά σχήματα ικανά να παίξουν πρωταγωνιστικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο, μιας και ο κλάδος έχει πρωτίστως εξαγωγικό χαρακτήρα, σπαταλήθηκαν δυνάμεις και πόροι ορισμένες φορές σε κινήσεις εντυπωσιασμού και λανθασμένων χρονικά κατευθύνσεων. Σε όλες τις επιχειρηματικές δράσεις, όπως ξέρετε, το κατάλληλο timing είναι καθοριστικός παράγοντας επιτυχίας.

Οι ανωτέρω κινήσεις οδήγησαν μοιραία σε σημαντικές αυξήσεις παραγωγής που επιβάρυναν επιπρόσθετα τις ήδη χρηματοοικονομικά επιβαρημένες από τις συνεχείς επενδύσεις εισηγμένες εταιρίες. Μην ξεχνάτε πως για κάθε 1.000 τόνους παραγωγής ψαριού απαιτούνται περίπου EUR 3,5 εκατ. σε κεφάλαια κίνησης. Όλες οι εν λόγω εταιρίες την τελευταία 3ετία έχουν διπλασιάσει την παραγωγή τους μερικώς οργανικά αλλά κυρίως μέσω εξαγορών.

Την καλή 4ετία για τον κλάδο που προηγήθηκε του 2008, ανάλογες παραγωγικές αυξήσεις ακολούθησαν και οι μικρότερες εταιρίες στην Ελλάδα αλλά και οι ανταγωνιστές μας στην Τουρκία και στην Ισπανία. Το αποτέλεσμα ήταν η υπερπροσφορά που βιώσαμε από το 2008 κυρίως στην τσιπούρα, η οποία ήταν δύσκολο να απορροφηθεί από την αύξηση της ζήτησης που κυμαίνεται στα επίπεδα του 8% - 9% τα τελευταία χρόνια.

Αυτό οδήγησε σε δύσκολη θέση όλες τις μονάδες πανευρωπαϊκά, με δεινότερη εκείνη των Ισπανών παραγωγών που έχουν υψηλότερο κόστος παραγωγής από εμάς, αλλά και των Τούρκων.

Ευτυχώς το 2009 ξεκίνησε πολύ καλά, φαίνεται ότι οι ελληνικές εξαγωγές παίρνουν μεγαλύτερο κομμάτι της συνολικής πίτας και υπό προϋποθέσεις θα μπορούσε να εξελιχθεί σε πολύ καλή χρονιά για τους Έλληνες παραγωγούς.

Πώς αντιμετωπίζει το τραπεζικό σύστημα την κατάσταση αυτή και πώς πιστεύετε ότι στέκεται απέναντι στον κλάδο σας;

Η μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια είναι κλάδος αμιγώς εντάσεως κεφαλαίου, λόγω του 18μηνου παραγωγικού κύκλου, και οι τράπεζες έχουν μάθει να "ζουν" με αυτήν την κατάσταση. Αντικειμενικά οι περισσότερες εταιρίες εμφανίζονται υπερδανεισμένες και σε μια πρωτοφανή παγκοσμίως χρηματοοικονομική κρίση η ανησυχία αυτή οξύνεται υπερβολικά. Αυτό βέβαια ευτυχώς δεν συμβαίνει στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος.

Όπως και οι υπόλοιποι κλάδοι, έτσι και οι τράπεζες απαρτίζονται από περισσότερο ή λιγότερο ανοιχτόμυαλους και πεφωτισμένους ανθρώπους που μπορούν να κρίνουν και να αντιμετωπίσουν καταστάσεις πέρα από τη λογική των εξασφαλίσεων και δη της μεταχρονολογημένης επιταγής και της προσημείωσης σε πάγια.

Και ας μην ξεχνάμε ότι στην κατάσταση αυτή έχουν συμβάλει και οι τράπεζες, καθώς στο όνομα του μεταξύ τους ανταγωνισμού και των μεγαλύτερων μεριδίων αγοράς πολλές φορές έμεναν στην άκρη οι αξιολογήσεις των business plans και ο έλεγχος του παραγωγικού και συναλλακτικού κυκλώματος.

Γενικά πιστεύω ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα είναι τα τελευταία χρόνια αρκετά ώριμο και έχει να επιδείξει σημαντικές πρωτοβουλίες αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων. Στη σημερινή κατάσταση πρέπει να επιδείξει σύνεση και υπομονή, διότι πιστεύω ότι ο κλάδος μας έχει και θα έχει μεσοπρόθεσμα πολύ λιγότερα προβλήματα από πολλούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας, μιας και μιλάμε για τρόφιμο (καθαρά αμυντικός κλάδος) με εντονότατο εξαγωγικό προσανατολισμό.

Επίσης, στον συγκεκριμένο κλάδο, παρότι γίνεται τόσος θόρυβος, σας πληροφορώ ότι οι τράπεζες έχουν χάσει τα τελευταία 20 χρόνια τα λιγότερα χρήματα από οποιονδήποτε άλλο κλάδο της οικονομίας μας.

Όλο αυτό δεν σημαίνει φυσικά ότι και οι εταιρίες δεν πρέπει να δείξουν από την πλευρά τους κάποια σημάδια ορθολογικοποίησης για να αποδείξουν στο τραπεζικό σύστημα ότι κάτι "αλλάζει".

Ελληνικές Ιχθυοκαλλιέργειες: Γιατί αργεί η εξεύρεση λύσης και ποια πιστεύετε ότι θα είναι η εξέλιξη, μιας και όπως γνωρίζω χειριστήκατε ως εκπρόσωπος τράπεζας αντίστοιχη περίπτωση πριν από μερικά χρόνια;

Η περίπτωση των Ελληνικών Ιχθυοκαλλιεργειών είναι ένα κλασικό παράδειγμα σε αυτά που προανέφερα, όπου οι τράπεζες χρηματοδοτούσαν με ενέχυρο επιταγών μία αμιγώς εξαγωγική εταιρία. Η προϊστορία της κατάστασης στην οποία περιήλθαν οι Ελληνικές έχει γραφτεί επανειλημμένως στον Τύπο.

Σημασία έχει πως από την πρώτη μέρα που εμφανίστηκε το πρόβλημα με πρωτοβουλία της εταιρίας μας, ΔΙΑΣ Ιχθυοκαλλιέργειες, κλήθηκαν σε κοινό τραπέζι και οι άλλες δύο μεγάλες εταιρίες του κλάδου, για κοινή αντιμετώπιση του προβλήματος. Το κοινό σχέδιο διάσωσης που προτείναμε προσέκρουσε δυστυχώς σε κάποιες αντιρρήσεις, παρότι κατά τη γνώμη μου ήταν πολύ καλό για το σύνολο των πιστωτών.

Είμαι αισιόδοξος, παρά ταύτα, ότι μια καλή ή λιγότερο καλή λύση θα βρεθεί σύντομα, με δεδομένο πάντα ότι η γενικότερη χρηματοοικονομική κρίση έχει κάνει το τελευταίο διάστημα τους εμπλεκόμενους πιο επιφυλακτικούς.

Ποιος, κατά τη γνώμη σας, είναι ο δεύτερος "αδύναμος κρίκος" της ιχθυοκαλλιέργειας, όπως τόσο έντονα αναφέρουν δημοσιεύματα το τελευταίο διάστημα;

Ο λόγος για τον οποίο δημιουργήθηκε ο θόρυβος αυτός προέρχεται κυρίως από ένα δημοσίευμα που στηρίχθηκε στατικά στις λειτουργικές ταμειακές ροές της προηγούμενης περιόδου και έτσι φωτογράφιζε μία ανταγωνίστρια εταιρία.

Το άρθρο αυτό αναπαράχθηκε στη συνέχεια, αφαιρώντας το στοιχείο αυτό και/ή προσθέτοντας κάποια άλλα, με αποτέλεσμα κάθε φορά να φωτογραφίζεται και κάποιος άλλος. Η ζημιά που προκαλούν τέτοιες καταστάσεις σε ένα αντικειμενικά επιβαρημένο περιβάλλον είναι τεράστια, παρότι οι εμπλεκόμενοι, τράπεζες και προμηθευτές, γνωρίζουν σε μεγάλο βαθμό την πραγματικότητα.

Κατά την άποψή μου, δεν υπάρχει αδύναμος κρίκος μεταξύ των μεγάλων εταιριών και θα σας το τεκμηριώσω αμέσως. "Παρωχημένες φιλοσοφίες υπάρχουν και χαμηλή αποφασιστικότητα". Όλοι οι μεγάλοι όμιλοι έχουν καταφέρει να δημιουργήσουν επιχειρηματικά σχήματα τέτοια που και παραγωγικά και τεχνολογικά αλλά και από άποψη διείσδυσης στη διεθνή αγορά είχαν και θα έχουν ενδιαφέρον και από την ευρύτερη επενδυτική αλλά και από τη χρηματοπιστωτική κοινότητα.

Έτσι θεωρώ πολύ δύσκολο, παρότι προς το παρόν δεν συντρέχει λόγος, ακόμη και αν δυσκολέψουν πολύ περισσότερο οι συνθήκες, να φτάσουμε στην κατάσταση όπου θα "κινδυνεύσει" κάποιος. Υπάρχει αρκετή θωράκιση και ενδιαφέρον από το σύστημα που προανέφερα.

Ποια η άποψή σας για τις φημολογούμενες συγχωνεύσεις και ποιοι θα είναι οι πόλοι συγκέντρωσης, μιας και αρκετοί ερίζουν γι' αυτό;

Προσωπικά είμαι εδώ και πολύ καιρό υπέρμαχος της άποψης ότι η ορθολογικοποίηση του κλάδου θα προέλθει μέσα από τη συγκέντρωση των μεγάλων παικτών σε δύο μεγάλα σχήματα. Η άσκηση αυτή νομοτελειακά πρέπει να περάσει από τη στήριξη όλων των εμπλεκόμενων μερών, όπως βασικών μετόχων, θεσμικών επενδυτών και κυρίως τραπεζών και προμηθευτών.

Οι συνέργειες που θα προέλθουν από τα νέα σχήματα, κυρίως από τη μείωση της παραγωγής, τη μεταφορά μονάδων, το κλείσιμο συσκευαστηρίων και το γενικότερο re-engineering της καθετοποίησης, απαιτούν κάποιο χρόνο για να φανούν λόγω και του μεγάλου παραγωγικού κύκλου. Τα αποτελέσματα όμως θα είναι θεαματικά και η ισχυροποίηση των εταιριών πολύ ουσιαστική, με σημαντικά μικρότερη έκθεση σε εξωτερικό δανεισμό μεσοπρόθεσμα.

Αναφορικά με τους πόλους συγκέντρωσης, όταν οι μεγάλοι παίκτες είναι αριθμητικά 4 - 5 αντιλαμβάνεστε ότι ο οποιοσδήποτε υπό συνθήκες θα μπορούσε να αποτελέσει πόλο συγκέντρωσης. Σημασία δεν έχει πως θα ονομάζεται το σχήμα που θα προέλθει, αλλά ποια φιλοσοφία διοίκησης θα ακολουθήσει.

Πρακτικά τώρα, όταν δεν υπάρχει η πολυτέλεια λόγω γενικότερης κρίσης για συγκέντρωση μέσω εξαγορών, σε συναινετικά σχήματα πιστεύω ότι η εταιρία μας θα διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις για τους κάτωθι λόγους:

* Η ΔΙΑΣ, τηρουμένων των αναλογιών μεγέθους παραγωγής, έχει τη χαμηλότερη κατά πολύ έκθεση σε εξωτερικό δανεισμό σε σχέση με τους κύριους ανταγωνιστές της και αυτό αναγνωρίζεται ευρέως και από την επενδυτική και από την τραπεζική κοινότητα.

* Η οικογένεια του κυρίου μετόχου (Πιτάκα) ελέγχει σημαντικά υψηλό ποσοστό στην εισηγμένη.

* Οι αποτιμήσεις των εταιριών, με οποιαδήποτε διεθνώς αποδεκτή μέθοδο και αν εκπονηθούν, θα μας προσδώσουν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα αναλογικά, μιας και στους βασικούς δείκτες όπου στηρίζονται οι αναλυτές, ήτοι χρηματοροές, EBITDA, καθαρός δανεισμός, απόδοση, έχουμε να επιδείξουμε την καλύτερη σχέση.

* Παρά ταύτα, όμως, πιστεύω ότι και τα ανωτέρω είναι δευτερευούσης σημασίας αν θα πρέπει (που το απεύχομαι) να αντιμετωπίσουμε εκ διαμέτρου αντίθετες φιλοσοφίες.

Πρόσφατα διάβασα στον ξένο Τύπο ένα πολύ ενδιαφέρον άρθρο με τίτλο "Συμβουλές επιβίωσης από την ύφεση από τον Δαρβίνο", όπου βασισμένο στο βιβλίο του πριν από 150 χρόνια "Η προέλευση των Ειδών" επιχειρούσε έναν παραλληλισμό μεταξύ της βιολογικής μετεξέλιξης των ειδών και αυτών που επιβίωσαν τελικά και της επιχειρηματικής μετεξέλιξης, καταλήγοντας:

"Δεν είναι τελικά ούτε οι πιο δυνατοί οργανισμοί (είδη) ούτε οι πιο έξυπνοι αυτοί που επιβιώνουν, αλλά αυτοί που εμφανίζονται οι πιο δεκτικοί στις αλλαγές".

Στην εταιρία μας υπάρχει αυτή η φιλοσοφία σε όλα τα επίπεδα και δουλεύουμε προς αυτήν την κατεύθυνση εδώ και καιρό. Είμαι δε βέβαιος ότι πολύ σύντομα θα είμαστε σε θέση να σας εκπλήξουμε ευχάριστα.

WHO IS WHO

Ο κ. Στέφανος Μανέλλης, εκτελεστικός αντιπρόεδρος της ΔΙΑΣ Ιχθυοκαλλιέργειες ΑΒΕΕ, είναι κάτοχος μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών Επιχειρησιακής Έρευνας και Οικονομικής Πληροφορικής από το Πανεπιστήμιο του Duisburg της Γερμανίας.

Είναι επίσης κάτοχος πτυχίου του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πειραιά. Έχει διατελέσει επί 22 χρόνια στέλεχος ελληνικών και ξένων τραπεζών στον χώρο του Corporate και Investment Banking εργαζόμενος στην Ελλάδα και στο Λονδίνο.

Κατά τη διάρκεια της τραπεζικής καριέρας του έχει ασχοληθεί εκτός των άλλων με την εισαγωγή σημαντικού αριθμού εταιριών στο χρηματιστήριο, με εξαγορές, συγχωνεύσεις και ιδιωτικοποιήσεις. Από τον Μάιο του 2007 είναι στέλεχος της ΔΙΑΣ Ιχθυοκαλλιέργειες ΑΒΕΕ.